

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

november 7 • 2018

The Coinage of Akragas
c. 510–406 BC.

S för Söderköpings
MONETA

Johan III:s
revalska schillingar
av Paul Gulden 1568–1570

Gustav II Adolfs
kopparklipping,
1 eller 2 öre?

Texas Treasure:
*The Renaissance of
the Swenson Collection. 2*

30 kronor

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

presenteras även på Svenska Numismatiska Föreningens hemsida
www.numismatik.se

Den tryckta tidskriften kommer ut första veckan i februari – maj, september – december.
På hemsidan kan man sedan ta del av SNT i lågupplöst pdf-format.

ANNONSPRISER

1/12 sida
47 × 50
mm
250 kr

1/8 sida
72 × 50
mm
350 kr

1/6 sida
47 × 105
mm
400 kr

1/4 sida
72 × 105
mm
600 kr

1/2 sida
151 × 105
mm
1 200 kr

1/1 helsida
151 × 214 mm
2 000 kr

mittuppslag
5 000 kr

2:a & 3:e
omslagssidan
2 500 kr

4:e omslagssidan
5 000 kr

SNT behåller samma låga annonspriser även 2018

Annonsen på årsbasis får dessutom 20% rabatt

Annonsstopp senast den 1:a i månaden före utgivning

Radannonser: enskilda SNF-medlemmar erbjuds **gratis annons** med högst tre rader att köpa, sälja eller byta samlarobjekt – kontakta info@numismatik.se

Annonsen som inte är förenliga med SNF:s och AINP:s etik avböjs

Innehåll SNT 7 • 2018

ARTIKLAR OCH NOTISER

	SID.
Johan III:s revalska schillingar av Paul Gulden 1568–1570	152–156
Texas Treasure: <i>The Renaissance of the Swenson Collection</i> . 2	157–159
S för Söderköpings MONETA	160
Gustav II Adolfs kopparklipping, 1 eller 2 öre?	161
Kuriös Stalinmedalj	166
<i>De La Rue</i> ny tryckare av svenska sedlar	166
Tack för sällskapet och välkommen åter. Den begrätna lilla lappen	167

FASTA RUBRIKER

LOKALA NUMISMATISKA FÖRENINGAR & MYNTKLUBBAR I SNF.	159
NYTT OM BÖCKER – RECENSIONER. The Coinage of Akragas c. 510–406 BC	162–164
FRÅGESPALTEN.	164
AUKTIONER & MÄSSOR.	166
PRESSKLIPP 1899. Ben, kopparslantor och lotteri	166
SVERIGES MYNTHANDLARES FÖRENING.	170

OMSLAG

Monter i Östergötlands museum i Linköping 2018. Den berättar om när den medeltida handelsstaden Söderköping brann år 1380. I resterna efter en av byggnaderna hittades denna hopsmälta penninghög, kanske så många som 5 000 penningar och ett mindre antal örtugar från 1300-talet. Som synes kunde en hel del separeras från högen. Eftersom man vet årtalet för brandens härjningar kan man också dra slutsatsen att alla var präglade före 1380. Bokstaven S står för Söderköpings myntverkstad, *moneta*.
Läs mer på sidan 160.

FOTO: MONTERN MGL; MYNTET GABRIEL HILDEBRAND, KMK.

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

ges ut av

SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN

KANSLI OCH REDAKTION

Banérgatan 17 n b
11522 Stockholm
Tel. 08 - 667 55 98
Måndagar
kl. 10 - 12 och 13 - 16
info@numismatik.se

Plusgiro 150007 - 3
Bankgiro 219 - 0502
Svenska Handelsbanken

CHEFREDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE

Monica Golabiewski Lannby
monica@numismatik.se

PRENUMERATION

200 kr / år (8 nr)
Medlemmar erhåller tidningen
automatiskt
Kom ihåg att
meddela adressändring!

SNT trycks med bidrag från
*Gunnar Ekströms stiftelse för
numismatisk forskning* samt
*Sven Svenssons stiftelse för
numismatik*.

Redaktionen ansvarar inte för ej
beställt material. Texter och bilder i
SNT lagras elektroniskt och publiceras
som pdf på föreningens hemsida.
Den som sänder material till SNT
medger detta.

Register över alla artiklar och
notiser i SNT 1977 - 2017 finns i
sökbart pdf-format på hemsidan.

TRYCK

Pipeline Nordic AB
ISSN 0283-071X

HÖSTEN 2018

Föreningens aktiviteter

Våra medlemmar är varmt välkomna till SNF:s föreningskvällar. De är med få undantag förlagda till sista onsdagen i månaden, vår och höst. Vi ses både i samband med föredrag och under enklare former, alltså med ämnet numismatik. Föreningen bjuder på enklare förtäring.

Guldmedaljen OS 1912. Ø 34 mm.
FOTO: GABRIEL HILDEBRAND, KMK.

OLYMPISKA SPELEN I STOCKHOLM — IGEN?

NU NÄR DET ÅTERIGEN TALAS om olympiska spel i Stockholm – denna gång vintersådana år 2026 – vill vi visa den vackra guldmedaljen från senast det begav sig, 1912. Den graverades av Erik Lindberg vid Myntverket i Stockholm. Han var dess officiella mynt- och medaljgravör och fick i uppdrag från svenska olympiska kommittén att gravera pris- och deltagarmedaljerna samt inte minst den officiella belöningsmedaljen. Innehållsrik läsning, kanske särskilt för samlare, värd att erinra om är Kungl. Myntkabinettets utställningskatalog nr 40 från 2004, *Olympiska tecken, minnen från Olympiska spelen i Stockholm 1912 & 1956*.

DECEMBER

5 Julfest

Plats Banérgatan 17

18.00 Föreningens traditionella julfest med glögg, lussekatter och julgodis. En mindre julauktion, nr 174, kommer att genomföras med enklare material ur Sven Svenssons samlingar. Någon förteckning sänds inte ut i förväg. Kontant betalning vid auktionstillfället.
Hjärtligt välkomna!

9 Seminarium

Plats Gustavianum, Uppsala

10.00 Numismatiskt seminarium och bokrelease. Se sidan 165.

VÅRENS BEGIVENHETER

hoppas programansvariga kunna presentera i decembernumret och givetvis på föreningens hemsida www.numismatik.se.

SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN

Adress: Banérgatan 17 n b, Stockholm. T-bana Karlaplan; buss 4, 44, 76
Kansliet är öppet: måndagar kl. 10 - 12 & 13 - 16
Kansliet är stängt: midsommar - 1 september; jul- och nyårshelgerna
Hemsida: www.numismatik.se
SNT finns på Facebook

Johan III:s revalska schillingar av Paul Gulden 1568–1570

Av Hannu Sarkkinen †

Detta är en fortsättning på min artikel "Johan III:s revalska ferdingar samt ferdingen som inte såldes" publicerad i SNT 2007:5 och 7. Denna gång behandlas de lägre valörerna, dubbelschillingar och schillingar, av Paul Gulden. Myntvalören schilling tillhör ordenstiden då den introducerades 1422/1426.

Den svenska myntråknigen togs i bruk i Reval först under Sigismund III år 1594. Samma legitimitetsproblem som presenterades angående Johans revalska ferdingar råder förstas med schillingspräglingen till 1570. Därtill finns samtida förfalskningar tillverkade för att brukas i den dagliga penningrörelsen.

Myntmästare Paul Gulden

Den förra revalska myntmästaren, Urban Dene (myntmästare 1537–1558) efterföljdes av Paul Gulden, som var född i St. Annaberg i sachsiska Erzgebirge cirka 1530. Där lärde han sig myntmästaryrket genom att praktisera vid flera myntverk.¹

Från och med 1556 förekommer Guldens namn överst i brödraskapet Svarthuvudenas medlemsförteckning. År 1558 blev han invånare i Reval och 1559 "Münzer". Han var den enda myntmästaren anställd av ordensmästaren på 1500-talet. Han inträdde i ordensmästare Kettlers tjänst hösten 1559. Trots att han tog över myntverket först efter Urban Denes död hösten 1560 finns det några mynt präglade

de i Reval våren 1560, som redan bär Paul Guldens märke, riksäpplet (= gulden på medeltiden). Ordensmästaren fastställde rådets beslut hösten 1560, men officiellt blev han stadens myntmästare först den 31 oktober 1561.²

Han fortsatte som staden Revals myntmästare även under svenskt välde till sommaren 1570, då han blev tillfångatagen av ryssarna.

Paul Gulden arbetade som myntmästare i Reval för Erik XIV från 1561 till 1568 och för Johan III från 1568 till sommaren 1570. All sin myntning under Johan III var olovlig, eftersom kungen inte hade bekräftat stadens myntningsrätt och andra privilegier. Under Johan III präglade han, utöver ferdingar,³ enkla schillingar utan årtal från (1568?) 1569 till sommaren 1570 samt dubbelschillingar endast under 1569.

Tvåschillingen i Livland

Tvåschillingen är en mycket säregen myntnominal i Livland, som endast förekommer vid tre enskilda tillfällen och bara under 1560-talet. Varje gång man präglade tvåschillingar genomfördes präglingen under ett och samma år. Sålunda är det inte uteslutet att det avsåg en provprägling eller ett präglings- och cirkulationsexperiment.

1. Riga, Gustav II Adolf, polchi 1623. Ex. UUMK.

Ärkebiskop Wilhelm von Brandenburg 1563

Den första präglingen av 2-schillingar skedde i Riga under stadens tjuogoåriga självständighet år 1563. Fig. 2. Den gamle ärkebiskopen Wilhelm von Brandenburg hade fått behålla sin mynträtt tills han avled år 1563. Han präglade alltså 2-schillingar endast under sitt sista levnadsår.

Präglingen var dock omfattande, eftersom Wilhelm von Brandenburgs 2-schillingar är vanligast av de kända tre emissionerna. Man känner flera stamplar för såväl åtsidorna som fransidorna. Myntet är inte speciellt rart. Äldre livländska myntkataloger betraktade myntet ofta felaktigt som en *ferding*, som i sig visar myntnominalens osedvanliga karaktär, kanske även för samtiden. Ett likadant exemplar är rigisk *polchi* 1623 (1 ½ solidus), som inte blev populär trots formidabel mängd tillverkade exemplar och som lätt förväxlades med vanliga solidi och, härigenom, också blev en ettårstyp. Fig. 1.

Staden Riga 1564

Det andra försöket att ta 2-schillingen i bruk skedde efter en prägling vid staden Rigas myntverk år 1564. Myntet blev klart misslyckat, eftersom det inte skilde sig tillräckligt mycket från vanliga enkla schillingar; vikten, utseendet och särskilt diametern var

Tidpunkt	Nominal	Halt i lod
September 1565	Ferding	5
September 1565	Schilling	1 ½
28 september 1570	Ferding	3 ¾
28 september 1570	Dubbelschilling	1 ¾
28 september 1570	Schilling	1 ½

Tabell 1. Revalsk myntföt under Johan III.⁵

2. Riga, ärkebiskop Wilhelm von Brandenburg, dubbelschilling 1563.

4. Reval, Johan III, 2 schilling 1569.
Ex. Finlands Nationalmuseum.
Den enda funna i Finland.
Observera I och R mellan punkterna
(ej mellan romber).

5. Reval, Johan III, dubbelschilling 1569.
Ex. privat.

3. Riga, Fristad, dubbelschilling 1564.
Ex. Kieler.

6a.

6b.

6a. Stockholmsk 2 öre 1570. Ex. UUMK.

6b. Revalsk ferding (med Paul Guldens mm) 1570. Ex. Privat.
Stampar för bägge mynten är gjorda i Stockholm.

för lika enkla schillingar. *Fig. 3.* Alla schillingar präglade under stadens frihetstid, 1560–1580, var av mycket låghaltig metall. De liknar nästan kopparmynt och det samma gäller vår 2-schilling 1564. Myntets provkaraktär understryks också av dess yttersta sällsynthet.

Paul Guldens 2-schillingar 1569

Det tredje försöket skedde i Reval 1569, då av Paul Gulden. Den olagliga revalska 2-schillingen är en nominal, som aldrig tidigare hade förekommit i Reval. Tvåschillingen präglades endast under året 1569 och då dessutom mycket sparsamt. Troligen är 2-schillingar präglade under de cirka fyra månaderna 1569 innan Johan III skickade sitt brev någon gång i april eller maj 1569 rörande den illegala myntningen i Reval, som förorsakade myntningens upphörande. I Finland har man hittat ett enda sådant mynt.⁴ Nästan samtliga existerande exemplar är mycket dåliga. *Fig. 4–5.*

Stockholmsk stil

Under 1570, då privilegierna hade blivit stadfästa, använde man det stockholmska myntverket för att tillverka de första stamparna för revalska ferdingar.⁶ *Fig. 6a–b.*

Gör man en stilistisk jämförelse med revalska 2-schillingar och stockholmska halvören från 1569, lägger man genast märke till att adversen av

de allra första stockholmska halvören 1569 är liknande, om inte helt identiska med adversen på de revalska 2-örena. Detta är anmärkningsvärt, eftersom stadens privilegier ännu inte blivit fastställda år 1569.

Kan man konstatera att det redan då fanns samarbete mellan myntverken i Reval och Stockholm? Det förefaller möjligt trots att det var otillåtet, det var ju frågan om teknokrater, inte om politiker. Man kan även framhålla antagandet att den allra första adversen, eller bägge sidorna, har gravrats i Stockholm. Bokstavspunsarna ser jämväl mycket lika ut vid bägge myntverken. *Fig. 7a–b.*

Senare, under myntmästaren Urban Dehn II, särskilt i början av hans period som myntmästare (cirka 1571–1574), använde han romber vid I och R i stället för Paul Guldens punkter. Samma fenomen kan spåras i Stockholm, redan under senare delen av 1569. *Fig. 8.* Dessa exem-

pel – stampar, puns, punkterna och romberna etc. – är mynthistoriskt sett mycket intressant, eftersom staden Revals myntningsrätt ännu inte hade bekräftats.

Paul Guldens schillingar

Paul Gulden började sin schillingproduktion senast under 1569. Kännetecknande, även för ett dåligt exemplar, för hans schillingar är förstas hans myntmästarmärke, riksäpplet, samt IR mellan tre punkter (stockholmskt inflytande). Johans ordningsnummer är även här en arabisk trea.⁷ *Fig. 9.* Lika viktig för klassificering är kronans typ, som representerar den tidigaste typen för Johan III.

Schillingar utan myntmästarmärke

Ett problem som inte tidigare har behandlats är Johan III:s revalska schillingar utan myntmästarmärke.⁸ I stället för myntmästarmärke finns

7a. 7b.
7a–b. Stockholmska halvören av första typen 1569
från den Hallbergska samlingen i Vasa. I och R mellan punkterna.

8a. 8b.
8a–b. Stockholmska halvören av första typen 1569
från den Hallbergska samlingen i Vasa.

I och R mellan romberna, vilka infördes efter punkterna.

Romberna börjar förekomma på revalska Schillingar från och med hösten 1570, då Urban Dehn II tillträtt som myntmästare.

9a. 9b.
9a–b. Revalska schillingar, Johan III, u.å. (1568?–1569 – sommaren 1570).
Myntmästare Paul Gulden, mm riksäpplet på revers.
I och R mellan punkterna.

10a. 10b.
10a–b. Revalska Schillingar, Johan III, utan mm, u.å. (sensommaren till hösten 1570).
Två punkter i stället för myntmästarmärket.

Två stampidentiska exemplar. I och R mellan punkterna.

Eftersom antalet stamplar tycks vara starkt begränsat, borde upplagan
ha varit små likaledes.

två punkter ovanpå reverssidan. Det är i övrigt mycket ovanligt att hitta revalska mynt från Erik XIV och Johan III utan myntmästarmärke. Författaren anser det sannolikt att de här schillingarna är präglade under övergångsperioden mellan Paul Gulden och Urban Dene, alltså under perioden utan myntmästare från juli(?) 1570 till 28/11 1570. Myntens stil i övrigt är densamma som på Paul Guldens vanliga schillingar, IR mellan tre punkter, Johans ordningsnum-

mer är arabisk trea och kronans typ densamma. Fig. 10.

Om vi accepterar det ovan presenterade antagandet rörande präglings-tiden så har myntningen skett efter privilegiernas fastställande. Men man kan ställa frågan om myntningen var legitimerad innan en ny myntmästare hade anställts? Var det gesäller som fortsatte produktionen i eget räkning och intresse eller, minst delvis i stadens intresse?

Urban Dehn II:s försök att avlägsna Paul Guldens myntmästarmärke

Urban Dehn II, som var son till den gamle revalske myntmästaren Urban Dene (1537–1558), blev utsedd den 28/11 1570 som Paul Guldens efterträdare. Som kuriositet tas här upp två märkliga schillingar med extra-adderade Urban Dehn II:s myntmästarmärke, Λ . Den första har riksäpplet som vanligt på kronan på avversen, men som tillägg Λ på detsamma kronans lilla riksäpple.⁹ Fig. 11.

Samma företeelse förekommer på en annan schilling, där myntmästarmärket Λ står uppochned på kronans lilla riksäpple. Fig. 12. Det ser ut som om Urban Dehn II hade försökt avlägsna Paul Guldens myntmästarmärke från en gammal stamp, dock är stampen ny och alltså inte av Paul Gulden.¹⁰ Vad berättar det för oss? Det är möjligt, att hitta mynt, som är präglade med Paul Guldens gamla stamplar med Urban Dehn II:s myntmästarmärke Λ på Paul Guldens riksäpple, men de har ännu inte kommit fram, överpräglingen har alltid skett fel: på kronans lilla riksäpple.

Paul Guldens fortsatta karriär

Paul Gulden är en av Livlands absolut intressantaste myntmästare som har stark anknytning till svensk-baltisk mynthistoria men som också varit verksam, utöver i Sachsen och Reval, vid södra och sydöstra kusten av Baltiska Havet. Han upplevde flera regimskiften, arbetade i olika myntverk, var med om att utveckla ny teknologi och blev en uppskattad teknokrat av flera härskare.

Som sagts ovan blev Paul Gulden tillfångatagen av ryssar sommaren 1570 och fördes till Moskva. Då det ånyo blev oroligheter i Moskva, tatarerna anföll och kanen Devlet Girei brände en av Moskvas förstäder den 3 juni 1571, passade några fångar på att fly under paniken som räddde. Branden tände även själva staden som brann i tre dygn.

Därefter dök Paul Gulden upp i februari 1574 i Reval. Men då Urban Dehn II hade valts som stadens nya

11. Reval, schilling, myntmästare Urban Dehn II, u.å. (hösten 1570).

Den så kallad schillingen med två myntmästarmärken, en på av., en på rv. Av.: s.k. Sterner vid avers.

Urban Dehns märke, Λ (rakt) på kronans lilla riksäpple.

12. Reval, schilling, myntmästare Urban Dehn II, u.å. (hösten 1570).

Av.: S.k. Sterner vid avers. Urban Dehn II:s märke, Λ (upp och ned) på kronans lilla riksäpple.

Kaotisk kalabalik i myntverket, eller korrigeringsförsök i sin nöd.

myntmästare, fanns det inte plats för ytterligare en sådan i Reval.

Det var länge obekant vad han hade gjort efter början av år 1574 och före 1579, då han trädde i hertigens av Preussen, Georg Friedrichs, tjänst som myntmästare i staden Königsberg. Man antog att han hade varit i sin hembygd i St. Annaberg.

Oväntat år 2015 märkte författaren till denna artikel ett riksäpple på två av de första rigiska valsverkspräglade skillingar från 1575. Efter funderande och genomläsning av Ivar Leimus artikel (Leimus 2014) samt kontakter med honom, kunde både författaren och Ivar Leimus konstatera, att det faktiskt var frågan om Paul Guldens myntmästarmärke.¹¹ Gåtan började

lösas. Paul Gulden hade varit i Riga, kanske redan 1574, och tagit del i konstruktionen av det nya rigiska valsverket, som togs i bruk i 1575. Kort därefter hittades också i det revalska Ajaloomuseets samlingar två sådana exemplar. I privata samlingar finns det minst fyra exemplar men, då man troligen inte lagt märke till den lilla globen, finns det säkert fler exemplar i privata och offentliga samlingar. Fig. 13.

De första rigiska schillingarna 1575 med både Martin Wulffs och Paul Guldens *mm* är i dag ändå ganska rara. Man kan anta att det var endast med den allra första valsen man präglade de här mynten med Paul Guldens och Martin Wulffs *mm*. Upptäckten av de nya rigiska schillingar 1575 var en liten sensation.

Under år 1570 satte Hans Göbel, tjänstemannen i Königsberg, och tekniker Hans Stippelt (senare myntmästare för Sigismund III i Reval 1594–1598) upp en mekanisk myntpress, ett valsverk i Königsberg. Valsverket togs i bruk i Königsberg under 1570, i Riga 1575 och ett likadant valsverk såldes också till hertig August von Sachsen för 4 000 taler.¹² Det blev nu klart, att Paul Gulden hade lärt sig valsverks-tekniken i Riga och sedan använde sitt kunnande i Königsberg.

Den danske kungen Fredrik II blev också intresserad av valsverket, köpte det för 7 000 taler och Paul Gulden skickades till Frederiksborg att sätta upp verket. Paul Guldens myntmästarmärke, riksäpplet, finns därför på Fredrik II:s danska mynt 1582–1583 (Hede 23–29), som tillverkades med det Guldenska valsverket. Därefter bodde han i Königsberg och var stadens myntmästare. Hans myntmästarmärke i Königsberg var riksäpplet på korslagda glödhakar.¹³

Jag tackar Jan-Olof Björk för pinande korrekturläsning av min tvångssvenska, för vilket är jag mycket tacksam.

FOTO: FÖRFATTAREN NÄR INGET ANNAT NÄMNS.

13a.

13b.

13c.

13a–c. De första valsverkspräglade rigiska schillingarna 1575 med Paul Guldens myntmästarmärke.

- a) *mm* kl. 11:30 på av.,
- b) *mm* kl. 5:30 på av. och
- c) *mm* kl. 5:30 på av.

Liljan på averssidornas nedre del är myntmästarmärket av den rigiska myntmästaren Martin Wulff.

Förkortningar

av. = avers, åtsida
mm = myntmästarmärke
 rv = revers, fränsida

Noter

- ¹ Meinhardt 1958 s. 272.
- ² Leimus 1994 s. 128–129.
- ³ Sarkkinen SNT 2007:5 och 2007:7.
- ⁴ Hannu Männistö, muntlig meddelande.
- ⁵ Leimus 1995 s. 91.
- ⁶ Sarkkinen SNT 2007:5 och 7.
- ⁷ Levin nr 897–900.

- ⁸ Typen ej i Levin.; ej i SB.
⁹ Typen ej i Levin, ej i SB. Här har man helt fel försökt ändra Paul Guldens stamps glob på kronan, men ej själva myntmästarmärket, som det var inte.
¹⁰ Typen ej i Levin.; ej i SB.
¹¹ von Schrötter s. 733 "Walzenprägwerk (Druckwerk)".
¹² Leimus 2014 s. 51–53.
¹³ Meinhardt 1977 s. 31–34.

Källor

Hede, H. 1964. *Danmarks og Norges mønter, 1541–1814–1963*.

Leimus, I. 1994. *Livonian Mintmasters of the Sixteenth Century. Nordisk Numismatisk Årsskrift 1989–90*.

Leimus, I. 1995. *Das Münzwesen Livlands im 16. Jahrhundert (1515–1581/94). Stockholm Studies in Numismatics 1*.

Leimus, I. 2014. *Tundmatuid Suurmehi. Ivo Schenkenbergi kasuisa keeruline saatus: Tallinna müntmeistri austatud, kuid ohtlik amet. Tallinna müntmeistri Paul Gulden. Imeline Ajalugu 3–2014*.

Levin, A. 1887. *Beskrifning af Johan III:s mynt. Numismatiska Meddelanden XI*.

Meinhard, G. 1958. *Das Leben des Königsberger Münzmeisters Paul Gulden. Preussenland und Deutscher Orden. Festschrift für Kurt Forstreuter. Ostdeutsche Beiträge aus dem Göttinger Arbeitskreis. Band IX*.

Meinhard, G. 1977. *Gemünzt zu Königsberg. Ein Beitrag zur Münz- und Geldgeschichte Ostpreußens. Leer, (Ostfriesland)*

Sarkkinen, H. 2007. *Johan III:s revalska ferdingar samt ferdingen som inte såldes. 1. SNT 2007:5 s. 104–109, 2. SNT 2007:7 s. 153–160*.

SB = Ahlström, B., Almer, Y., Jonsson, K.: *Sveriges Besittningsmynt. 1980*.

von Schrötter, F.F. 1930. *Wörterbuch der Münzkunde*.

UUMK = Uppsala Universitets Myntkabinett. Bildarkiv.

<http://www.myntkabinettet.uu.se/samlingar.php?serie=Mynt%20/%20Coins>

Bli medlem i

SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN

Stiftad 1873

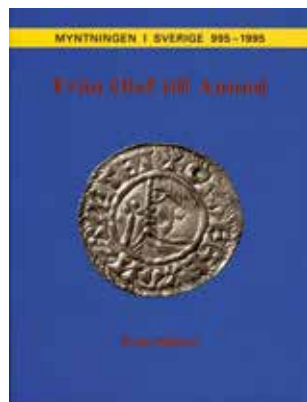
Årsavgiften för 2018
är 200 kr

Som medlem får du
Svensk Numismatisk Tidskrift
som utkommer med
åtta nummer per år

info@numismatik.se

Den jubileumsbok som kom ut 1995 – *Myntningen i Sverige 995–1995, Numismatiska Meddelanden XL* – är slutsåld sedan länge. Nu erbjuder Svenska Numismatiska Föreningen särtryck av alla tolv artiklar.

1. *Från Olof till Anund. Ur sigtunamyntningens historia (995–1030)*, Brita Malmer
2. *Myntfynd och den vikingatida silverhandeln (1030–1100)*, Christoph Kilger
3. *Från utländsk metall till inhemskt mynt (1100–1208)*, Kenneth Jonsson
4. *När kungens mynt blev allmogens mynt. En översikt över mynt, myntning och myntens roll i det svenska samhället under 1200-talet (1208–1290)*, Kjell Holmberg
5. *Makt, mark och penningar (1290–1396)*, Monica Golabiewski Lannby
6. *Unionstiden och internationaliseringen (1396–1520)*, Frédéric Elfver och Anders Frösell
7. *Äldre vasatid (1520–1604)*, Lars O. Lagerqvist
8. *Stormaktstidens penningväsen (1604–1724)*, Bertel Tingström
9. *Sedlarnas århundrade. Mynt och pappersmynt från 1724 till 1818 (1724–1818)*, Tuukka Talvio
10. *Från kaos till ordning. 1800-talets betalningsmedel (1818–1907)*, Ian Wiséhn
11. *Den moderna mynthistorien. Nya metaller (1907–1995)*, Martin Wettmark
12. *Skånelands mynthistoria (995–1658)*, Ulla W. Silvegren

10 kronor/styck, alla 12 delar 100 kronor + porto
info@numismatik.se (alla dagar) – tel. 08–667 55 98 (måndagar)

Texas Treasure: *The Renaissance of the Swenson Collection. 2*

Av Giuseppe Castellano

Highlights of the Collection

The 3,500 coins of the Swenson span two-and-a-half-millennia, from Aeginetan silver staters to Italic bronze asses, from Ostrogothic kings to Syracusan tyrants, from Lusitania to Persia. Its primary strength is in Roman Imperial coinage, but the Greeks and the Byzantines are also well-represented. The strong showing of imperial denarii and solidi suggest a Swedish provenance for some of the coins, from Late Antique hoards, as we shall see below. Many pieces come from the Western Mediterranean, which led Prof. John Kroll, Professor Emeritus in Classics at the University of Texas, to believe that some of the coins were collected there.

Per-Göran Carlsson of the Swedish Numismatic Society has suggested that there may be some connection with Gustav Daniel de Lorichs (1785–1855), a Swedish nobleman and collector who served as a royal envoy to Spain from 1815 until his death in 1855. While abroad on diplomatic service he acquired a large collection of ancient coins, many Spanish, which eventually came into the possession of the Swedish Royal Coin Cabinet. It is likely that Stiernstedt was involved in these transactions and acquired some of these coins for himself, which may partly explain the many Spanish and Western Mediterranean coins in the Swenson collection.

The Swenson collection includes several of the famous Aeginetan silver “turtles,” some the first coinage minted in Greece proper (fig. 7). The earliest piece that we have probably

7. Aegean Islands, Aegina.
AR stater, c. 600–550 BC
(Swenson 2400–3036). Ø 21 mm.

dates to the early 6th century BC, and is quite possibly the oldest coin in the collection (Swenson 2400–3036). It bears the turtle, symbol of Aegina, on the obverse and like most early coinage it has a square incuse punch on the reverse. The thick, dumpy flan is typical of the early coinage of the Aegean. This particular example bears a countermark, which may suggest that it travelled somewhere other than Aegina and was accepted as valid currency there. These silver staters circulated widely in the Archaic period and represented the first Greek “international currency,” in which role they were superseded by the even more famous Athenian “owls” in the late 6th and early 5th centuries.

In southern Italy, the earliest coinage was also incuse, but rather than bearing square punches on the reverse these coins had detailed incuse reverses in alignment with the obverse type that mirrored the relief in negative counter-relief. This style was known as “double-incuse.” Such coins were time-consuming and technically challenging to produce, which may explain their brief duration and rapid replacement with double-relief coinage. Various explanations have

been given for this remarkable double-incuse technique, from the practical (ease of stacking) to the philosophical, specifically the influence of Pythagoras, whose father was a gem-engraver and who spent much of his life in Croton and Metapontum.

More recently, however, it has been suggested that the thinness of the flan in combination with the incuse reverse would have made it more difficult for forgers to produce silver-plated imitations with base-metal cores. Famous cities in Magna Graecia which minted in this style include Croton, Metapontum, and Sybaris, and the Swenson includes examples of all of these. Pictured is a stater of Metapontum from the second half of the sixth century BC (fig. 8, Swenson 2400–2733). It bears an image of a barley-ear, the symbol of the city, representative of the great agricultural wealth of the Metapontine hinterland.

Alongside these earliest Italian issues are also some of the first coins from Sicily. One of the most ancient pieces in the Swenson is a rare drachm of the Chalcidian colony of Himera, bearing a cock on its obverse and an incuse mill sail pattern on the reverse, and dating to the second half of the 6th century BC (fig. 9, Swenson 2400–2807).

The Swenson collection also contains examples of rare early Sicilian small silver, including two litrai of Naxos, another Chalcidian colony that began minting coinage around the same time as Himera (Swenson 2400–2823 and 2400–2824). These tiny coins bear the head of Dionysus

8. Lucania, Metapontum. AR stater, c. 540–510 BC (Swenson 2400–2733). Ø 30 mm.

9. Sicily, Himera, AR drachm, c. 550–484 BC (Swenson 2400–2807). Ø 22 mm.

10. Sicily, Naxos, AR litra, c. 530–490 BC (Swenson 2400–2824). Ø 11 mm.

on the obverse and a bunch of grapes on the reverse (fig. 10). Unlike the drachm of Himera, which was minted on an imported Greek silver standard, the litrai of Naxos appear to conform to a native Sicilian libral standard, representing the equivalent of the indigenous bronze pound in silver. Before the introduction of Greek-style coins to Italy and Sicily, the native peoples used bronze lumps, objects, and ingots by weight against the native Italic libral standard as a means of exchange, a store of wealth, and a measure of value. These coins represent an attempt to convert between the two traditions, imported Greek and indigenous Italian.

The Swenson collection is not limited to coins and does contain some examples of non-monetary currency. One of the most impressive pieces in the collection is a rare example of Rome's first *aes grave*, the large, cast, coin-like bronze ingots that served as currency in 3rd-century BC Italy. Our *aes grave* was produced around 280 BC, bearing on its obverse the janiform head of the Dioscuri and on its reverse the head of Mercury wearing his winged traveller's hat (*petasus*) (fig. 11). At 297 g, it weighs a full contemporary Roman pound of bronze

(Swenson 2400–001; RRC 14/1). Like the litrai above, these ingots were influenced both by indigenous Italic and imported Greek elements. The *aes grave* are thus bound to the Italic tradition by weight standard, metal, and production technique, but are round like coins and are cast with Greek-influenced iconographical elements on the obverse and reverse.

One of the most remarkable coins in the Swenson collection is the famous Mars/Horse's head ROMANO didrachm, Rome's first silver coin (fig. 12, Swenson 2400–035; RRC 13/1). Probably minted in Campania between 310 and 300 BC, this extremely scarce coin represents a Holy Grail of ancient numismatics. The Mars/Horse's head ROMANO issue is the first of a series of coinages generally referred to as Romano-Campanian, reflecting its dual cultural identity as a "Roman" coin minted entirely in accordance with Campanian tradition, in a region of Italy with strong ties to the Greek world.

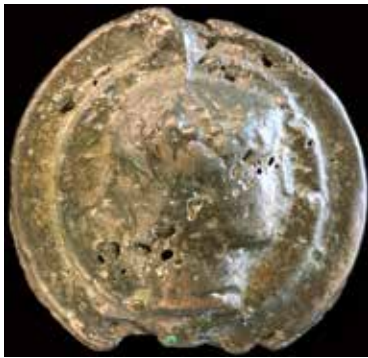
These early Romano-Campanian issues were most likely minted as a response to specific regional needs in an area long monetized on the Greek model. It has been suggested that the Mars/Horse's head ROMANO issue

was produced in order to pay for construction of the Via Appia from Rome to Capua. The Via Appia was one of Rome's first great roads and was built by the censor Appius Claudius Caecus between 312 and 308 BC in order to facilitate Roman military access to the south during the Samnite Wars. The southern Italian workers, whether Campanians, Greeks, or mixed, would have expected payment in coin, and this Romano-Campanian coinage answered their demand. Coins would not be used at Rome itself for another century.

Though they were relatively slow to take up the practice of minting coins, the Roman aristocracy (besides recognizing the obvious economic benefits) quickly understood the potential of coinage as propaganda in the fiercely competitive social and political milieu of the Mid- to Late Republic. By the end of the second century BC, Roman moneyers had begun to adorn their coins with iconographic references to their *gentes*, or clans, and to their illustrious ancestors. In a society with such a reverence for the dead and a fanatic dedication to the *mos maiorum*, or ancestral custom, a reference to one's distinguished pedigree was a strong endorsement of one's own greatness.

An excellent example can be found in the denarius of Marcus Sergius Silus (fig. 13, Swenson 2400–279; RRC 286/1). This coin was minted by Silus when he served as quaestor in 116 or 115 BC, in honor of his eponymous late-3rd century ancestor, M. Sergius Silus Ferrus, the famed commander of the Second Punic, Illyrian, and Gallic Wars (and, according to Pliny, the great-grandfather of the populist conspirator Catiline, of Cicero's infamy).

The elder Sergius was wounded 23 times in two campaigns, losing his right hand in the second campaign. This he replaced with an iron prosthetic that allowed him to hold his shield, from which he got the *agnomen* (honorary name) *Ferrus*, or "Iron." He was particularly known for his one-handed exploits against the

11. Rome, AE as, c. 280–276 BC
(Swenson 2400–001). Ø 72 mm.

12. Campania, Neapolis(?), AR didrachm,
c. 310–300 BC (Swenson 2400–035).
Ø 17 mm.

14. Gelimer, Carthage,
AR 50 denarii, c. AD 530–534
(Swenson 2400–2463). Ø 16 mm.

13. Rome, AR denarius,
c. 115–116 BC
(Swenson 2400–279). Ø 18 mm.

Gauls in what is now northern Italy, and it is probably one such episode that is depicted on the reverse of our coin. M. Sergius Silus gallops left on a rampant horse, a shield in his iron right hand, wielding his sword with his left. The severed head of a Gaul, instantly recognizable by its wild spiked hair, hangs from his sword-hand. The denarius of M. Sergius Silus illustrates well the colorful nature and vivid iconography of Late Republican coinage, as well as the Roman predilection for violence and gore.

Among the rarest coins in the Swenson collection are the issues of the Vandal kings of North Africa, for example the 50-denarius piece of Gelimer, considered one of the very first medieval coins (fig. 14, Swenson 2400–2463; MEC 1, 26). Gelimer (r. AD 530–534) was the last king of the

Vandals, defeated by the great Byzantine general Belisarius in AD 534 as part of Emperor Justinian's lifelong bid to restore the Western Roman Empire. For his victory over the Vandals in Africa, Belisarius was granted the last-ever Roman triumph, which contributed to his reputation as *ultimus Romanorum*, or "Last of the Romans." The deposed Gelimer lived out his life in Galatia on an imperial land-grant.

PHOTOS 7–14 BY THE AUTHOR.

Artikeln fortsätter och avslutas i kommande nummer av SNT.

NUMISMATISKA FÖRENINGAR & MYNTKLUBBAR I SNF

Alingsås Numismatiska Förening
Roslagsgatan 27
441 57 Alingsås

Falu-Borlänge Myntklubb
www.fb-myntklubb.se

Göteborgs Numismatiska Förening
www.gnfinfo.se

Halmstads Myntklubb
Östra Infarten 4
313 31 Oskarström

Kalmar Myntklubb
www.kalmarmyntklubb.se

**Katrineholm Flen Vingåker
Myntklubb**
www.kfvmynt.se

Myntklubben Skilling Banco
www.mksb.se

Nola Myntklubb, Örnköldsvik
www.infoom.se/nolamyntklubb

Norrköpings Myntklubb
www.norrkopingsmyntklubb.se

Numismatiska klubben i Uppsala
www.nku.nu

Samlarföreningen Klave
Oskarsgatan 12
331 41 Värnamo

Samlarklubben Numis
www.numisskelleftea.se

Sigtuna Myntklubb
www.sigtunamyntklubb.se

Stockholms Myntklubb
www.stockholmsmyntklubb.se

Strängnäs Myntklubb
ga@aotn.eu

Svenska Pollettöreningen
www.pollett.se

Södra Dalarnas Myntklubb
medlem.spray.se/sdmyntklubb

Vetlanda Numismatiska Förening
Ölandsgratan 7
574 37 Vetlanda

Villstadortens Myntklubb
Hedvägen 4
314 33 Hyltebruk

Westerbergslagens Myntklubb
Flatenbergsvägen 4
777 34 Smedjebacken

Ändringar och tillägg?
Kontakta: info@numismatik.se

1300-talmynt från Söderköping utställda i Östergötlands museum, Linköping.

FOTO: FÖRFATTAREN, 2018.

S för Söderköpings MONETA

ÅR 1380 BRANN den medeltida handelsstaden Söderköping, belägen vid Östergötlands kust. Bland resterna efter en av de nedbrunna byggnaderna framkom vid arkeologiska undersökningar 1977–1978 både hopsmälta och lösa silvermynt. Två av dem skulle visa sig vara av större numismatiskt intresse än den stora mängden penningar. Alla mynt var illa brända, hopsmälta, men en hel del lyckades konservatorn separera.

Stadens storhetstid inföll från slutet av 1200-talet till början av 1400-talet. Branden år 1380 drabbade ett knuttimrat trähus i stadens norra utkant. I dess rester låg inte bara kanske så många som 5000 nedsmälta silverpenningar från 1300-talets mitt utan även två örtugar präglade för Albrekt av Mecklenburg. Det högst numismatiskt värdefulla med fyndet är att örtugstypen tack vare kändedomen om året för branden kan dateras till

tiden före 1380. På myntets åtsida ses trekronorsskölden lagd på stort kors samt omskriften ALBERTVS REX. På fränsidan ses ett krönt S med ett mindre P till vänster samt omskriften MONETA SWECIE, LL IC.9a.

I Magnus laduläs testamente av år 1285 nämns ett mynthus, *moneta*, i Söderköping. Ännu har man inte funnit lämningar efter något sådant. Däremot och lyckligtvis påträffades blyunderlag efter prägling av strålringsbrakteater med bokstaven S från 1300-talets mitt vid arkeologiska undersökningar på Vintervadsgatan på 1960-talet. Men ingen sådan penning kunde identifieras i brandresterna. Även brakteater med krönt S antas vara präglade vid myntverket i Söderköping. Sex stycken återfanns i den hopsmälta skatten.

Fyndet som helhet har publicerats av undertecknad i *SNT* 1997:8. Örtugarna av Jonas Rundberg i hans

stampstudie över Albrekts örtugar (2011), där den fått fyndnummer 18, typ 10 och mynt 1012 samt stampkombinationen 1420.2542. Det lilla P vid sidan om stort krönt S har vi hittills inte funnit någon förklaring till.

Myntfyndet från Söderköping är utlånat från Kungl. Myntkabinetet (KMK 103 422) till Östergötlands museum i Linköping för den tilltalande monterutställningen som ses på bilden och som jag besökte sommaren 2018.

Monica Golabiewski Lannby

Referenser

Golabiewski Lannby, M.: I ett hus i medeltidens Söderköping. *SNT* 1997:8 s. 196–197; numismatik.se/pdf/snt81997.pdf

LL = Lagerqvist, L. O.: *Svenska mynt under vikingatid och medeltid samt gotländska mynt*. 1970.

Malmer, B.: *Den medeltida penningen i Sverige*. 1980.

Rundberg, J.: *Den svenska örtugsmyntningen under Albrekt av Mecklenburg (1364–1389). En stampstudie*. 2011.

Brakteat med S präglad i Söderköping, varav man funnit blyunderlag vid arkeologiska undersökningar i staden. LL XXVIII:3, cirka 1354–1363.

Albrekt av Mecklenburg, örtug. Denna mynttyp, men med bokstaven P till vänster, har påträffats i ett hus i Söderköping nedbrunnet 1380. LL IC.10a.

Även denna mynttyp med krönt S antas vara präglad i Söderköping. Malmer KrS Åb, cirka 1370–1380.

FOTO: GABRIEL HILDEBRAND, KMK SAMLING.

Gustav II Adolfs kopparklipping, 1 eller 2 öre?

GUSTAV II ADOLFS kopparklippingar 1624–1627 gjorde ingen succé. Kvaliteten var ofta undermålig och myntens vikt varierade alltför mycket inom en och samma valör. Av den anledningen gick man över till runda kopparmynt år 1627.

I det följande presenterar vi ett flagrant exempel på en underviktig kopparklipping.

I Nyköping år 1626 präglades klippingar i valsverk i valörerna 1 och 2 öre. Av någon anledning råkade man vid ett tillfälle prägla en 2-öring på fel myntämne vilket resulterade i ett mynt med alltför låg vikt – vikten nådde inte ens upp till vad som specificerades för ettöringar. Uppenbarligen upptäcktes fadäsen innan myntet släpptes ut i cirkulation. Myntet stämplades om till en 1-öring, men den gamla valören förblev intakt så att bägge valörerna blev synliga på fränsidan. *Se bilden.*

I Nyköping präglades 1-öringar med hammarpräglings teknik år 1626 innan man gick över till valsverkspräglings. Sannolikt fanns utrustning för hammarpräglings kvar i myntverket vid tillfället för fadäsen med fel myntämne och den utrustningen kom till användning för att stämpla om myntet. Vid det ingreppet försvann årtalet som tidigare hade stått under vasen på fränsidan och myntet blev kraftigt deformerat.

Att myntet är präglat i Nyköping framgår av utformningen av vasen på fränsidan. G i G A R på åtsidan antyder också att det är ett nyköpingsmynt. Klippingar från Nyköping i valören 2 öre präglades endast år 1626.

Under åtsidans krona ska det stå G A R / S, men S är skadat till oigenkännlighet (ser nästan ut som en trea). Vasen på fränsidan omges av valören 2 ÖR, men tvåan är skadad så att övre tvärbalken saknas. En omgivande ram brukar finnas på sådana här mynt, men den är ytterst svagt framträdande.

Klipping, storlek ~29×29 mm, vikt 24,52 g.
Enligt myntordningen från 1625 skulle en 1-öring ha vikten 28,3 g.

FOTO: FÖRFATTARNA.

Tvåöringar från Nyköping 1626 finns i två utföranden:

- utan punkter över kronan (Otto-son 63, typ 24a)
- sex punkter över kronan (Otto-son 64, typ 24b)

På grund av att det aktuella myntet är snedcentrerat går det inte att se huruvida punkter finns eller saknas ovanför kronan.

Sammanfattning

Myntet hade god präglingskvalitet, men det hade alltför låg vikt för att komma ifråga som en 2-öring. Anledningen till den låga vikten var att myntet hade präglats på fel myntämne (ten av koppar). Myntet stämplades om med valören 1 öre på fränsidan med hammarpräglings teknik. Vid ingreppet blev myntet kraftigt deformerat. De bägge valörerna syns samtidigt på fränsidan.

Jämförelse med en annan ompräglad klipping 2 öre

I SNT 2014:1 (<http://numismatik.se/pdf/snt12014.pdf>) beskrev vi en klipping 2 öre som ompräglats på grund av att den ursprungliga präglingen hade för dålig kvalitet. Myntet stämplades om med hammarpräglings teknik på bägge sidor, men den tekniken

fanns inte för 2 öre. Det blev i stället en klipping 1 öre. Efter ompräglingen befanns myntet var överviktigt och man klippte ned det för att anpassa det till en ettöring.

Summary

The clipping 2 öre was originally well struck by using a pair of rolls, but it was too light. The reason was that it had been struck on a copper band for 1 öre. The coin was then struck once more on the reverse as 1 öre by using hammer technique. During this process it became heavily deformed. The two denominations 2 öre and 1 öre can both be seen on this coin on the reverse.

In SNT 2014:1 we wrote about a similar case. A clipping 2 öre was struck by using a pair of rolls but it was struck too weakly. It was then struck once more by using hammer technique for 1 öre (this technique didn't exist for 2 öre). The coin became too heavy as 1 öre and had to be cut down to a smaller size.

The two 2 öre coins were struck once more by different reasons. Furthermore one of them shows both 2 and 1 öre value.

Lennart Castenhav
& Anatoly Skripunov

Referens

Antikörens myntauktionskatalog nr 16 per den 18 mars 1995.

Ulla Westermark: The Coinage of Akragas c. 510–406 BC. *Studia Numismatica Upsaliensia*. 6:1 Text and Plates, 6:2 Catalogue. 2018. ISBN 978-91-513-0269-0. Illustrerad.

Att sikta högt: Ulla Westermarks nya publicering av sicilianska grekiska staden Akragas myntning

DEN ANTIKA GREKISKA STADEN Akragas – nuvarande provinsstaden Agrigento mitt på Siciliens sydkust – har möjligen fått sitt namn av *akros* (topp, högt belägen punkt, spets, kant). I vart fall gör staden skäl för sitt namn, då den är belägen på en mot havet vettande brant söderslutning omgiven av bergsryggar. Längs dessa bergskanter står en unik samling grekiska tempel byggda under den andra hälften av 500-talet och ner till det ödesmättade året 406 f.Kr. då staden förstördes av Karthago. Akragas var den berömda filosofen Empedokles födelseplats och grundades från närbelägna staden Gela omkring 580 f.Kr.

Hela staden Akragas myntprägling från starten cirka 510 f.Kr. till förstörelsen genom karthagerna 406 f.Kr. har nu publicerats. Det är inget överord att påstå att Ulla Westermarks *The Coinage of Akragas c. 510-406 B.C.* siktat högt. Och lyckats med det. På två sätt. Det ena rör innehållet, det andra dess publicering.

Inom den grekiska antika numismatiken intar myntningen på Sicilien under 400-talet f.Kr. en särställning vad gäller konstnärlig kvalitet men också med avseende på myntens roll som betalningsmedel i vardagslag. Det var införandet av bronsmynt som möjliggjorde detta. Visserligen anger historiska källor att präglingen av bronsmynt startade i den 443 f.Kr.

Fig. 1.

Fig. 2.

grundade grekiska kolonin Thourioi på italienska fastlandet. De äldsta sicilianska bronsmynten tillverkades dock i Akragas och Selinous. De torde vara samtida med bronsmynten från Thourioi men skiljer sig från dem genom att de inte är präglade utan gjutna. De kom snart att ersättas av präglade bronsmynt med Akragas som viktigaste utgivningsort.

Två volymer

Boken omfattar två volymer. I den första ges en historisk översikt och en beskrivning av de olika myntserierna i kronologisk ordning, först silvermynten och sedan bronsmynten, de fåtaliga guldmynt som tillkom mot slutet av 400-talet icke att förglömma. Därefter ges en översikt över myntfynd som innehöll akragantinska mynt. Dessa fynd utgör grunden för myntens datering. Avsnittet med de fotografiska avbildningarna inleds med av författaren ritade bilder av myntens legender. Den är till stor hjälp vid identifiering av enskilda mynt och visar på ett intressant sätt hur västgrekernas bokstäver byttes ut mot dem som användes av framför allt Athen.

Westermark har en intressant och viktig diskussion om när västgrekiska bokstäverna R och C blir fastlandsgrekiska P och Γ under 420-talet.

Dessa förändringar blir viktiga delar i den kronologiska analysen. Den äldsta formen av S-sigma förekommer på de äldsta mynten men ersätts redan tidigt med det fastlandsgrekiska Σ. Den andra volymen utgörs av katalogen där nästan 6000 mynt registrerats.

Som bokens titel anger tillkom Akragas första mynt i slutet av 500-talet. Initialt var den enda valören *didrakmer* (två drakmer) av attisk myntfot med en vikt på cirka 8,7 gram. På åtsidan visas en stående havsörn och stadens, eller rättare sagt innevanarnas, namn AKRACANTOS i olika former. På den konkava fransidan avbildas en krabba som identifierats som en sötvattenskrabba. Möjligen representerar krabban en flodgud med samma namn som staden, som förkroppsligar en av de två floder som förenas vid Akragas och därefter mynnar i havet.

Boken har indelats i tre tidsperioder. Under den första, arkaiska perioden (från cirka 510 till cirka 470 f.Kr.) utgavs enbart didrakmer i silver (Fig. 1). Präglingen har satts i samband med Akragas expansion norrut mot områden som dominerades av punierna/karthagerna. Detta kulminerade i en konflikt som slutade med karthagernas förkrossande nederlag i slaget vid Himera 480 f.Kr.

Fig. 3.

Den andra perioden utsträcker sig till cirka 420 f.Kr. I flera betydande grekiska kolonier på ön ersattes tyranners envælde av demokratiska författningar. Men som Westermark skriver så vet vi inget om Akragas styrelseskick under denna tid. Perioden kännetecknas av en rik prägling av silvermynt i olika valörer, från *tetradrakmer* på cirka 17,5 gram (Fig. 2) och *didrakmer* till *dionkior* med en vikt av mindre än ett tiondels gram. Till den andra periodens senare hälft läggs utgivningen av gjutna bronsmynt med början cirka 440 f.Kr.

Med två undantag har de gjutna bronsmynten formen av en kon. Det ena undantaget, som saknar uppgift om värdet, har en cirkulär plants och samma myntbild örn/krabba som på de samtida silvermynten. Det liknar tidiga gjutna bronsmynt från Selinus och dess utgivning har kanhända inspirerats av dessa. Det andra undantaget är onkior av avlång form, typ örnklo/örnhuvud. De hör till serien konformade bronsmynt; anledningen till deras avvikande form torde vara den låga vikten som inte medger utformningen som en med myntbilder och värdeangivelse försedd kon.

I Fig. 3 visas ett konformat bronsmynt. Värdet anges med två punkter på konens bas. Därigenom kan myntet identifieras som ett *dionkion*, det vill säga ett mynt av valören två onkior lika med en sjättedel av myntenheten *litra* (namnet fortlever i italienskans lira). På konens motsatta sidor visas en örn och en krabba, eller rättare sagt antyds, vilket beror på de gjuttekniska begränsningarna. I förhållande till den första perioden

Fig. 4.

har utgivningen i silver minskat avsevärt. Det kan tänkas att den stannade av flera gånger för att återupptas vid behov.

Den tredje perioden sträcker sig från cirka 420 f.Kr. till karthagernas erövring av staden år 406. Under denna period ökar myntutgivningen markant. Utöver myntningen i silver i olika valörer tillkom en omfattande myntning i brons, nu i präglad form (*tetras*, tre värdepunkter, Fig. 4) samt en begränsad sådan i guld, som kanske avsetts som sold för legotrupper som hyrts in för stadens försvar. Öرنen på silver- och bronsmynten håller nu en hare i sina klor. Åtsidans krabba kompletteras med ett havsväsen, till exempel Skylla eller Triton, havsguden Poseidons son.

Senare krymps tetradrakmernas krabba för att bereda plats åt ett fyrspann i galopp. Förebilderna är lätta att känna igen hos rivalen Syrakusas samtida tetradrakmer. Dessutom präglades ett fåtal *dekadrakmer* med samma myntbild. De hör till den grekiska myntpräglingens konstnärliga höjdpunkter (Fig. 5). Under denna tid förekommer i Akragas överprägling på karthagiska silvermynt, vilka började produceras cirka 410 f.Kr. i samband med att staden Segesta bad om Karthagos hjälp mot Selinous och ledde till att Kartago engagerade sig på Sicilien igen och gav ut mynt. Detta ger således ett bakre datum för när myntserien med fyrspannet kan ha präglats.

Till skillnad från flera andra grekiska kolonier på Sicilien, såsom Himera, Kamarina och Selinous, levde Akragas vidare efter förstörelsen,

Fig. 5.

troligen genom att den del av befolkningen som lyckades fly så småningom återvände. Användningen av de under period III präglade bronsmynten fortsatte en längre tid efter att de ensidigt överpräglats på uppdrag av för oss okända makthavare. Ett med ett herakleshuvud ensidigt överpräglat *hemilitron* visas i Fig. 6. Av undertypen syns fem av sex värdepunkter, en räka och fyra högerben av krabban, som i övrigt täcks av herakleshuvudet. Den icke visade tillplattade fränsidan bär spår av en örn som håller en fisk i sina klor.

Viktig publicering

Ulla Westermarks verk fyller en viktig lucka i beskrivningen av de stora sicilianska myntorternas präglingar. Tillsammans med den engelske numismatikern Kenneth Jenkins hade Ulla redan 1980 publicerat standardverket om Kamarinas mynt. Även denna stad ligger vid Siciliens sydkust fast öster om Akragas. Boken om Kamarina ingår som nr 9 i serien *Royal Numismatic Society's Special Publications*.

Ullas arbete med beskrivningen av Akragas mynt var i stort sett avslutat

Fig. 6.

under 1990-talet. Under tiden hade RNS-serien gått i graven. Samma sak var fallet med tyska arkeologiska institutets serie *Antike Münzen und Geschnittene Steine* där monografierna om Gelas och Messanas mynt publicerats. Det var genom en förfrågan från detta institut som Ulla började ägna sitt intresse åt Akragas. Ulla hade erbjudits att överta material om Akragas myntning som sammanstälts av den sedan länge avlidne tyske numismatikern Karl-Ludwig Grabow.

Sedan länge saknar publiceringen av monografier av föreliggande slag kommersiell bärkraft. Således fanns inte något förlag med intresse för projektet att uppbringa. Försöken att få arbetet publicerat gick därmed i stå.

Räddningen kom genom att Harald Nilsson, dåvarande föreståndaren för Uppsala universitets myntkabinett, tog hand om saken och blev dess *primus motor*. Tidigt togs sikte på publicering i serien *Studia Numismatica Upsaliensia*. Efter att Harald iklätt sig redaktörsrollen påbörjades arbetet. På grund av att avsevärd tid gått sedan den ursprungliga versionens tillkomst krävdes en uppdatering och därmed en genomgående omarbetning och komplettering, exempelvis med avseende på bibliografin. Det innebar täta kontakter med författaren för att diskutera innehåll och tillägg, att utarbeta utkast med ändringarna inarbetade, korrekturläsning, med mera. Och detta i upprepade omgångar.

En revidering av manuskriptet i tekniskt avseende var nödvändig. Det förelåg visserligen i digital form men

med en urgammal mjukvara som på alla sätt värjde sig mot uppdatering. Fotografierna gjorde sitt för att streta emot. Här gjorde Haralds efterträdare Hendrik Mäkeler en berömvärd insats som numismatisk IT-expert. Under hans ledning reviderade Elin Klingstedt manuskriptet digitalt och Magnus Wijk ordnade sättningen. Bland övriga medverkande bör särskilt nämnas Brita Alroth, Carina Bergman och Martin Högvall. Trägen vinner.

Den finansiella sidan löstes genom ekonomiskt stöd från Gunnar Ekströms stiftelse för numismatisk forskning, Sven Svenssons stiftelse för numismatik samt Ullas amerikanska vän och kollega Faith Sandström och hennes make. Den 18 juni 2018 presenterades boken och dess innehåll av Dr. Carmen Arnold-Biucchi vid en sammankomst på Uppsala universitets myntkabinett. Carmen är gammal vän till Ulla och *Damarete Curator of Ancient Coins* vid *Harvard Art Museums*. Hon har ägnat sin forskning bland annat åt staden Selinous myntning.

Nu för tiden har det gått inflation i begreppet "världsbäst". Fast i det här sammanhanget är världsbäst för en gångs skull inget överord.

Gerhard Miksche
& Lars Karlsson

FOTO: FIG. 1-4 OCH 6 UR SAMLINGEN GM; FIG. 5 SNG DEUTSCHLAND, STAATLICHE MÜNZSAMMLUNG MÜNCHEN, VOL. 5, NR. 599.

Vitterhetsakademiens numismatiska boksamling finns fortfarande på Kungl. Myntkabinettet

På nätet hittar du VITALIS, Vitterhetsakademiens biblioteks huvudkatalog:
vitalis.raa.se

Mer info får du från bibliotekarien på KMK:
carina.bergman@raa.se

Oskar I, 10 öre 1855. Ø 12,7 mm. Silver.

FOTO: STEFAN ROSENLUND.

10 öre med lagerkrans och bär

Fråga: Hej! Undrar lite om ett 10 öre 1855 med åtsida b lagerkrans 4-8 BÅR. Vad betyder det? Visste inte att det fanns så många olika varianter på 10-örena. Skulle vilja veta lite om 10-ören. Tack på förhand.

Stefan & Helena Rosenlund

Svar: Myntet är slaget enligt 1855 års myntordning, då Sveriges mynträkning fortsättningsvis skulle baseras på det just införda decimalsystemet. Den nya myntenheten blev riksdaler riksmünt indelat i hundra öre.

Av den lilla tioöringen i silver – diametern är blott 12,7 mm och vikten 0,85 gram – slogs 1358560 stycken från 1855-1859 under Oskar I men fortsatte till och med Oskar II 1873. De gick under de folkliga benämningarna fiskfjäll, fjäll, sillfjäll och sillöga.

Porträttet av Oskar I graverades av Lea Ahlborn vid Kungl. Myntet i Stockholm, därav initialen L.A. på halsavskärningen. Bokstaven T (men även ST förekommer) nederst på fransidan står för myntmästaren Sebastian Tham (från 1855). Myntet finns också med initialerna AG och G som står för hans företrädare Alexander Grandinsson (till 1855).

Myntet imiterades i koppar som leksakspengar med årtalet 1865 av firma L. Chr. Lauer i Nürnberg med ordet KEINE (= ingen) över valören. Allmänheten tog dem för äkta vara, medan man i pressen varnade för falska tioöringar.

Se också: sonesgarden.se/Gamla_mynt/Sillogon/Sillogon.html

MGL

SVEONUM MONUMENTA VETUSTA

Numismatic Seminar & Book Release

The Swedish Numismatic Society is very happy to invite all members to this Sunday seminar with three exclusive Brenneriana presentations. We will also release the latest addition to our monography series, *SVEONUM MONUMENTA VETUSTA – The Numismatic Collection of Elias Brenner and Pavel Grigorievich Demidov* by J. Krasnobaeva.

The Numismatic Collection of E. Brenner and P. G. Demidov

Julia Krasnobaeva, The Pushkin State Museum of Fine Arts, Moscow

The Poet Sophia Elisabet Brenner

Carina Burman, Uppsala University

E. Brenner and his Thesaurus Nummorum Sveo-Gothicorum 1692/93

Torbjörn Sundquist, The National Historical Museums, Stockholm

When: Sunday December 9th, 10.00-13.00

Where: Gustavianum, Uppsala

Other: Free entrance. Pre-registration is mandatory. Just send a short note with your name to info@numismatik.se.

Svenska Numismatiska Föreningen

Hösten 2018

- 10/11 Myntauktion, Myntkompaniet, Stockholm
- 11/11 SFHV, historiska värdepapper, auktion nr 78, Stockholm
- 17/11 Myntauktion, Solna Frimärkshandel
- 8/12 Myntauktion, Frimärks-
huset, Stockholm

Se mer här:
ingemars.se/agenda

FOTO: EBAY.COM. FÖRMINSKAD.

Kuriös Stalinmedalj

Jag visar här bilder på en medalj över Josef Stalin som säljs på Ebay. Den präglades 2005 till 50-årsminnet av diktatorns död som anges till 1955. Detta är som vi vet felaktigt liksom födelseåret. Josef Stalin var född 1878 och avled 1953 och som bekant har det nyligen visats en film om intrigen runt hans död.

Man kan ju på goda grunder ifrågasätta den goda smaken i att ge ut en medalj till Josef Stalins minne och även det ovanliga jubileet redan efter femtio år är anmärkningsvärt. Och om de som ligger bakom utgivningen var sympatiskt inställda till honom borde de ju känna till hans riktiga dödsår. Mina förfrågningar hos dem som saluför medaljen anger att den präglats av ett privat företag i Italien.

Martin Wettmark

De La Rue ny tryckare av svenska sedlar

RIKSBANKEN har tecknat avtal med brittiska sedeltillverkaren *De La Rue* om tryckning av svenska sedlar. Kontraktet gäller i tre år med en möjlig förlängning på upp till fyra år.

De La Rue är en av världens största tillverkare av sedlar med många centralbanker som kunder, till exempel centralbankerna i Storbritannien och på Island. De svenska sedlarna kommer att tillverkas i Storbritannien.

— "Vi är glada att det gick så fort att få en ny leverantör på plats", säger Ann Fridell, chef för enheten för analys och utveckling av betalningar. — "De La Rue är ett välrenommerat företag med stor erfarenhet som varit i branschen i 200 år, så det känns tryggt att de kommer att trycka de svenska sedlarna."

I våras sa Riksbanken upp kontraktet med den tidigare leverantören, Crane, eftersom företaget beslutade att stänga tryckeriet i Tumba och förlägga tillverkningen till Malta. Enligt Riksbankens krav ska tillverkning ske i norra eller mellersta Europa.

Pressmeddelande från Riksbanken
19 september 2018
www.riksbank.se

Se mer om De La Rue här:
https://en.wikipedia.org/wiki/De_La_Rue

Strandbergs Mynthandel & Aktiesamlaren AB

Värderar, köper och säljer mynt, ordnar, medaljer, aktiebrev, sedlar, äldre handlingar m.m.

www.strandbergs-mynt.se

Hantverkargatan 36
11221 Stockholm
Tel. 08 – 611 01 10

Ben, kopparslantor och lotteri

Under uppgrävandet af grunden till det nedrifna Bondeska palatset i hörnet af Strömgatan och Drottninggatan påträffade man ett hvälfdt rum, som höll ungefär fem fot i längd och lika mycket i bredd, men hvars hvälfda tak var så lågt, att en fullväxt person icke kunde der hålla sig rak. Vid ena väggen fanns ett par stenplattor med hvar sin krampa.

Skada är, att icke någon sakförständig person lemnades tillfälle att taga det lilla rummet i betraktande innan det förstördes af arbetarnes hacka. Nu är det svårt, att ej säga omöjligt, att göra sig fullt riktig föreställning om till hvad rummet begagnats. Der påträffades åtskilliga ben, hvilka ha befunnits vara af får, svin och fågel, samt en svintand, dessutom några bitar brändt träkol och ett par kopparslantor, en rysk af 1793 samt en svensk (½ öre s.m.) af 1686 och – besynnerligt nog – en sedel af "Kungl. Numer-Lotteriet" för dragningen den 22 sept. 1790.*

Många gissningar ha låtit höra af sig angående detta underjordiska rums ändamål, men sannolikt kommer man sanningen närmast om man nöjer sig med den förklaringen, att det varit ett skräprum, dit hvarjehanda öfverlevfor af mat o.s.v. blifvit inkastade. Underligast förefaller det, huru lotterisedeln kommit dit.

Ur Wedbergs klippsamling 1899

* Kungliga Nummerlotteriet var under nära sjuttio år (1771–1841) ett af Stockholms folknöjen även bland dem som inte själva deltog. Dragningarna skedde på Slottsbacken var tredje onsdag. För den som vill veta mera om Nummerlotteriet i synnerhet och gamla lotterier i allmänhet rekommenderas den utförliga beskrivningen i Claes Lundins och August Strindbergs *Gamla Stockholm* (1882), kapitel V, Gratisnöjen.

Red.

TACK FÖR SÄLLSKAPET OCH VÄLKOMMEN ÅTER DEN BEGRÅTNA LILLA LAPPEN

SKILLINGTRYCK är egentligen en senare benämning på äldre tryckta visor. Inte förrän kring sekelskiftet 1800 fick vi myntenheten skilling. Benämningen syftar på det låga priset som under en period var just en eller ett par skilling.

Vistrycken handlar ofta om aktuella händelser om vilka kunskap kunde spridas på detta sätt. Det äldsta bevarade vistrycket är från år 1583. Sådana gavs ut i allt större omfattning ända fram till 1920-talet. Från 1600-till 1800-talen känner vi till otaliga visor och senare benämnda skillingtryck som handlar om mynt, pengars bruk, om rika och fattiga själar. En av dem heter kort och gott *Mynt-Wisan*. Den trycktes första gången år 1800 och kostade 6 runstycken (vilket motsvarade ½ skilling).

Ett annat sätt att sprida sina alster var att teckna ned dem på sedlar. Poem ses emellanåt på sådana, tyvärr alltför sällan bevarade. De kan utgå från fattiga personers nöd och besvärjelser till poetiska verser, gärna ironiska, på rim som syftade på aktuella händelser i den enskildes liv eller i samhället. Sedlarna gick sedan med sina budskap från hand till hand ända tills de nådde Riksbanken som maku-lerade dem som defekta.

Min kära tolv

På en riksgäldssedel om 12 skillingar (tolva kallad) år 1790 ses ett varmt farväl. Vare sig porter och eller gott vin har ägaren kunnat unna sig, nej inga nöjen alls förekom. Men han var hungrig, så den sista slanten måste användas till mat. Allt enligt versen här intill.

En 12 skillingar riksgälds 1796 (som sedeln på fotot här ovan) motsvarade 59 kronor år 2009, mätt med konsumentprisindex. För en sådan sedel kunde man köpa med dagens mått och vikt motsvarande 1,4 kilo fläsk eller 4,5 liter öl.

12 skillingar riksgälds 1796
(men utan poesi).

FOTO: LENNART CASTENHAG.

*Min kära Tolfva res din väg
jag tackar dig för artigt sällskap
gå, och en annans flicka gläd
och visa denna samma vänskap.
Had' det ej varit magens bud
som med min cassa sig befryndat
så skulle (kanske jag då syndat),
du blitt en tid min lilla Gud.*

*Så res! Du vet at i min tjenst
rätt liten tid du har tillbringt
ej Porter, öl af Engelskt, Swänskt,
utur min Taskbok Dig har tvingat!
nej! som jag sagt det hungren war
visst intet några små Cousiner
och intet några läckra viner
din like ur min flicka drar.*

Ett annat dystert farväl till ägarens kanske allra sista sedel ses på en 8-skilling specie 1816:

*Pengar kommer, och Pengar går.
håhå-ja-ja – för sista gången
sir jag dig min kära åtta scheling.*

Nästan endast lägre sedelvalörer har använts på detta sätt, i alla fall är de sådana som bevarats åt eftervärlden. Här ses några rader på en 8 skillingar banko 1835 (vars värde motsvarade valören på föregående riksgäldssedel) av versmakaren benämnd "lilla lapp":

*Så gack nu ut, du lilla lapp,
i världen till att vandra;
du kommer snart till mig igen
med tio tusen andra.*

Senare, när de färgade sedlarna gjort sitt inträde (också de med tom baksida) har denna vers nedtecknats på en 32 skillingar banko 1852 – den så kallade kanariefågeln:

*Adjö min hulda vän
Farväl! Kom snart igen
Till min pin tomma ficka
Till namnam åt min flicka.*

Även på en annan färgad sedel från 1856, benämnd grönsiska på grund av dess gröna färg, finns en besvärjelse om återkomst. Det är en sedel av högre valör än de tidigare nämnda, 6 riksdaler 32 skillingar banko. Där vill versmakaren att sedeln snart skall komma tillbaka iklädd en "gul swensk Bankoschal", vilket väl torde motsvara 100 riksdaler banko-sedeln.

En tiokronorssedel av "äldre sort" begräts som en vän år 1891: ... "min stackars vän, kom då tillbaka". På en femma 1910 har ägaren tappat hoppet helt: "Ej hjälper jag gråter, Du kommer ej åter".

Monica Golabiewski Lannby

Referenser

Castenhag, L.: 12 skilling – en dyr papperslapp. http://sonesgarden.se/Gamla_mynt/12_sk_rgs/12_sk_rgs.html
Golabiewski Lannby, M.: *Poetiska sedlar*. 2008.

Nathorst-Böös, E. Mer sedelpoesi. *NNUM* 1972:3 s. 62–63.

— *Mynt-Wisan*. *NNUM* 1985:1 s. 2–3.

MYNTFYND FRÅN
GÄSTRIKLAND
OCH
HÄLSINGLAND

14 *Sveriges Myntkunnia*
Landspolisstyrelsen

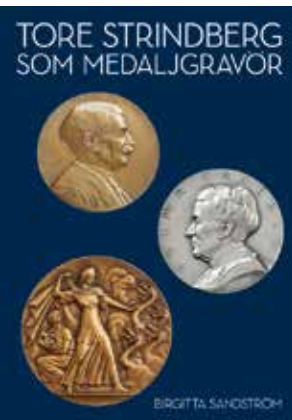
Säljs för 100 kronor + ev. porto genom SNF
info@numismatik.se (alla dagar)
tel. 08-667 55 98 (måndagar)

NYUTKOMMEN

Birgitta Sandström:

Tore Strindberg som medaljgravör

INBUNDEN, 154 sidor
ISBN 978-91-639-6881-5
PRIS: 200 kr + porto
180 kr + porto för medlemmar i
NUMISMATISKA FÖRENINGAR

*Distribueras
av författaren:*

Birgitta Sandström
Trotzgatan 16
791 30 Falun
Tel. 070-792 13 35
bsandstrom@telia.com

hastur.fi

- polletter
- rederimärken
- medaljer
- knappar
- exonumia

hastur.fi

KARL XI:S 1 ÖRE I SILVER 1661-1697

Sven-Olof Källenhelm

Läs recension i SNT Nr.4 2018

Pris: 300 SEK + porto

E-mail: myntrnisse@netatonce.net

Skarabé
Mynt & Guld AB
 köper och säljer
 MYNT, SEDLAR
 och MEDALJER
 Föremål från antiken

Västra Hamngatan 6
 411 17 Göteborg
 Tel. 031-135 088
 skarabe@telia.com - www.skarabe.eu
 Öppet: Vardagar 10-18

Myntauktion

8 december 2018

Katalogen publiceras på vår
 hemsida i mitten av november.

Frimärkshuset
Skandinavisk Filateli AB
 Humlegårdsgatan 13, 114 46 STOCKHOLM
 08-661 74 50
 www.frimarkshuset.se

SOLNA FRIMÄRKSHANDEL DAIDALOS AB

AUKTION 17 NOVEMBER

- Fin Carolinerserie 1718
- 1/2 rdr kastmynt 1782
- 1 riksdaler specie 1838 med G
 (och många andra rdr)
- Ett 30-tal guldmünt inkl dukat och carolin

- Bra typsamling sedlar
- Genuina landssamlingar och spännande
 partier
- ...och mängder av frimärken förstäs!

Brukar du inte få våra kataloger?
 Ring eller maila för ett gratis provexemplar för kommande auktion

www.solnastamps.se - tfn 08-271772 - info@solnastamps.se

SELINS MYNTHANDEL AB

Mynt Sedlar Medaljer
Ordnar Nålmarken

Öppetider:
Vardagar 10.00 – 18.00
Regeringsgatan 6
111 53 Stockholm
Tel. 08-411 50 81
Fax. 08-411 52 23

ULF NORDLIND MYNTHANDEL AB

Karlavägen 46
Box 5132 • 102 43 Stockholm
Tel. 08 – 662 62 61

**KÖPER • SÄLJER • BYTER
MYNT • SEDLAR
MEDALJER • ORDNAR**
*Lagerlista över svenska personmedaljer
och numismatisk litteratur*
www.nordlindsmynt.se

HÅKAN WESTERLUND MYNTHANDEL

**KÖPER • SÄLJER • BYTER
MYNT • SEDLAR • MEDALJER**

Olympiska föremål

Gamla Brogatan 36
111 20 STOCKHOLM
Tel. 08 – 411 08 07

Öppet: måndag – torsdag 11–13

SVERIGES MYNTHANDLARES FÖRENING

är en sedan 1973 etablerad sammanslutning av för närvarande 20 mynthandlare i flera olika städer i landet. Föreningen är ensam i sitt slag i Sverige.

Genom samarbete med de övriga medlemmarna vill varje mynthandlare förbättra och utöka sina tjänster.

BESO UR & ANTIK AB

Bertil Svensson
Västra Hamngatan 6
411 17 Göteborg
Tel. 031 – 13 94 84
besour@telia.com
www.besour.se

COLLECTIA AB

Pramvägen 1
312 51 Knäred
Tel. 0430 – 507 43 (mån – tors 13 – 15)
info@collectia.se
www.collectia.se
Kontaktperson: Jimmy Häggqvist

HAMRIN & SVAHN MYNT AB

Sjöberg 1
147 91 Grödinge
Tel. 08 – 732 66 86, 070 – 212 64 55
christian.hamrin@telia.com

JOAKIMS MYNT & SEDLAR

Södra Långvägen 17 A
443 39 Lerum
www.joakimsmyntochsedlar.se

KARLSKRONA MYNTHANDEL AB

Hantverkaregatan 37
371 35 Karlskrona
Tel. 0455 – 813 73
lennart@mynt.nu
www.mynt.nu

RUNE LARSSON MYNTHANDEL

Stora Brogatan 14 / Box 98
501 13 Borås
Tel. 033 – 41 03 15

LUNDS MYNTHANDEL

Klostergatan 5
222 22 Lund
Tel. 046 – 14 43 69
butiken@lundsmynthandel.se

J. MELIN MYNT

Koltrastvägen 23
373 32 Nätraby
melinmynt@hotmail.com

MITQALCOINS

Klas Johnsson
Box 5078
141 05 Kungens kurva
info@mitqalcoins.se
Tel. 070-610 10 73

HB MYNTINVEST CORONA

Ö. Storgatan 20
611 34 Nyköping
Tel. 0155 – 28 63 25
corona-coin@tele2.se
www.coronamylnt.se

NILSSONS MYNTHANDEL AB

Box 12
896 21 Husum
Tel. 076 – 113 22 07
nilssonsmynthandel@hotmail.com

ULF NORDLIND MYNTHANDEL AB

Karlavägen 46 / Box 5132
102 43 Stockholm
Tel. 08 – 662 62 61
info@nordlindsmynt.se
www.nordlindsmynt.se

NUMIKON / TICALEN MYNTHANDEL

Stefan Jonasson / Ticalen Mynthandel
Stureplatsen 3
411 39 Göteborg
Tel. 073 – 95 40 868
numikon@comhem.se

PECUNIA MM HB

Östra Märtensgatan 19
223 61 Lund
Tel. 0705 – 25 25 19
mattsson.g@telia.com

J. PEDERSEN MYNTHANDEL

Norra Strandgatan 30 / Box 1320
251 13 Helsingborg
Tel. / fax 042 – 12 25 28
pedersen.mynt@telia.com
www.jpetersen.se

SELINS MYNTHANDEL AB

Regeringsgatan 6 / Box 16 390
103 27 Stockholm
Tel. 08 – 411 50 81
www.selinsmynthandel.se

SKARABÉ MYNT & GULD AB

Drottninggatan 10
411 14 Göteborg
Tel. / fax 031 – 13 50 88
skarabe@telia.com
www.skarabe.eu

SVENSK MYNTHANDEL

Mikael Kindahl
Badstugatan 24, Bredablick
691 32 Karlskoga
svenskmynthandel@hotmail.com
www.svenskmynthandel.se

HÅKAN WESTERLUND MYNTHANDEL

Gamla Brogatan 36
111 20 Stockholm
Tel. 08 – 411 08 07
www.hwmynt.se

AB WIJK ANTIK

Flisvägen 5
743 94 Skyttorp
Tel. 070 – 368 08 07
info@wijk.se

SVERIGES MYNTHANDLARES FÖRENING

Sjöberg 1 • 147 91 Grödinge • Tel. 08 – 732 66 86 • 070 – 212 64 55
www.mynt.nu/smf/

MYNTAUKTION

Stockholm lördag 10 november 2018

Ett urval av vad som bjuds ut:

Westerbottnens Enskilda Bank
50 kronor 1883

1/6 öre 1673
Ten med tre exemplar

1 riksdaler 1721
signerad Hedlinger

1 riksdaler 1721

Nyupptäckt provmynt
1/4 skilling 1818
på 1/4 skilling 1802
(skala 1:1,5)

4 riksdaler
riksmünt 1870

5 öre 1910

5 öre 1927

Danmark
1 christian d'or 1775

Bättre mynt och hela samlingar mottages till kommande myntauktioner.

Vi har mycket goda möjligheter att finna köpare till dina objekt eftersom mer än 20.000 kunder i Sverige och utlandet ser varje auktion via vår hemsida och katalogen.

Kontakta oss för en förutsättningslös diskussion!

MYNTKOMPANIET

Myntkompaniet
Svartensgatan 6
116 20 Stockholm

Tfn: 08-678 32 17

E-post: coins@philea.se

www.myntkompaniet.se

INLÄMNING PÅGÅR

November månad ut tar vi emot material till vårens kvalitetsauktion. Såväl enstaka bättre objekt som hela samlingar är av intresse. Vi har redan ett mycket trevligt auktionsmaterial inlämnat, så mynt som lämnas in kommer i ett starkt och gott sällskap, vilket ger goda förutsättningar för fina resultat.

Myntauktioner i Sverige AB

Banérgatan 17, 115 22 Stockholm • Storgatan 10, 342 60 Moheda

E-mail: info@myntauktioner.se • Telefon: 08-410 465 65

www.myntauktioner.se

